

Ю. О. Бірюльов

Пйонтковський Юзеф

ПЙОНТКОВСЬКИЙ Юзеф (1874 — після 1939) — архітектор. Працював 1905—28 у Львові в різних напрямках «нового історизму». Перші з його реалізованих проєктів (у співавторстві з [В. Гертманном](#)) — 2 житлових будинки на нинішній вулиці С. Бандери, № 31—33 (1907—08) — були споруджені ще у стилістиці орнаментальної сецесії. Наступні його споруди вже поєднували «раціональний», або геометричний модерн з елементами неокласицизму. Риси геометричного модерну помітні у зведеній ним у 1908—09 віллі українського громадського діяча Ю. Мудрака на нинішній вулиці С. Рудницького, № 15. 1908—09 збудував особняк «Вікторія» Вікторії Фрідман на вулиці 29 Листопада (нині Коновальця), № 92 у дуже спрощених формах — про відгомін сецесії нагадували лише балконні ґрати. Будинок Бромільських на нинішній вулиці Генерала Чупринки, № 49 звів у 1909—10 з модернізованим класичним ордером (фасади [З. Курчинського](#)). Аналогічними рельєфами оздобили фасади спарених кам'яниць братів Шварцвальд на вулиці Клепарівська, № 7—7а (1911) у стилі геометричного модерну, зі врівноваженою пластиккою 3-поверхових еркерів і великими трикутними фронтонами. Сецесійно-неокласичну стилістику продовжив у стриманих оздоблених скульптурним декором (авторства З. Курчинського) прибуткових кам'яницях на вулиці Пекарська, № 5 і 17 (1911—12) і у великому будинку на розі нинішніх вулиць Городоцька, № 65/67 і Гоголя, № 14 (1913). Прості лінії фасаду кам'яниці С. Кручковського на нинішній вулиці Героїв Майдану, № 28 у дусі віденської геометричної сецесії пожвавлені тільки рустом і колористикою відкритої цегли (за проєктом П. збудовано фірмою [І. Левинського](#) в 1912). У 1910—13 будівельна фірма *М. Уляма* спорудила великий будинок Торгової біржі, крамниць і складів М. Полтурака на вулиці Городоцька, № 2. П. оперував при його проєктуванні масивними геометричними об'ємами з чітким ритмічним членуванням фасаду, що пожвавлений лише деякими неоампірними декоративними елементами та скульптурними вставками — рельєфами, виконаними у сецесійній манері [С.-Р. Плїхалем](#). Досить авангардною для того часу була архітектура монастиря єзуїтів «*Domus Recollectum*» св. Йосифа на вулиці Дунін-Борковських (нині Залізняка), № 11 (1907—08, співавтор *К. Рїхтман-Рудневський*). У тих же роках за його планами у стилі раціонального модерну зведено будинок спортивного товариства «Сокіл-ІІ» на вулиці Шептицьких (нині вулиця Федьковича, № 32, спортклуб «Локомотив») з новаторською конструкцією гімнастичного залу. У 1911—13 збудував Пасаж Грюнерів —

комплекс прибуткової кам'яниці з елементами модернізованого бароко на площі Смольки (нині Генерала Григоренка), № 5 та будинку Єврейської купецької гімназії на вулиці Коллонтая (нині Менцинського), № 8 зі стилізовано-ампірним фасадом (нині Львівський інститут економіки та туризму). 1912 у стилі модернізованого класицизму спорудив житловий будинок на нинішній вулиці Князя Романа, № 4 (співавтор *С. Улейський*). Після 1-ї світової війни значно зменшив творчу активність. 1924 виконав плани завершення розпочатого у 1912 за проєктом [А. Піллера](#) будівництва вілли адвоката Ю. Коха на нинішній вулиці Тарнавського, № 104, з мотивами пізнього модерну та модернізованого рококо (у 1930-х рр. там мешкав український кооперативний діяч [М. Лазорко](#)). Серед нереалізованих конкурсних проєктів: нові ратуші у м. Стрий (нині Львівської обл., 1906, 3-тя премія) та Львові (у модернізованих формах галицького ренесансу, 1907), новий Львівський університет (1913), Дирекція пошти і телеграфу в Кракові (1922, 2-а премія), кафедральний костел у Катовицях (1925; обидва — Польща).

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Бірюльов Ю., Бевз М. та ін. Архітектура Львова: Час і стилі. XIII—XXI ст. Л., 2008.

Бібліографічний опис:

Пйонтковський Юзеф / Ю. О. Бірюльов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-880438>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).